

1. TEXTOVÁ ČÁST

1.1 Úvod, popis struktury díla

Plán místního ÚSES ORP Nová Paka je zpracován na základě smlouvy o dílo číslo 2018/RODV/1 ze dne 12.11.2018 uzavřené mezi Městem Nová Paka (objednatel) a firmou Geo Vision s.r.o. (zhotovitel).

Předmětem díla je revize veškeré stávající dokumentace ÚSES a aktualizace vymezení skladebných částí lokálního, regionálního a nadregionálního ÚSES na území ORP Nová Paka.

Plán místního ÚSES je zpracován na celém správním území ORP Nová Paka s návaznostmi do území sousedních ORP Semily, Jilemnice, Dvůr Králové nad Labem, Hořice a Jičín (celková rozloha řešeného území CHKO činí **9 724 ha**).

Vymezení skladebných částí ÚSES bylo zpracováno do podrobnosti plánu ÚSES, tj. na pozemkový a lesnický detail, případně na aktuální krajinné hranice, a to **výhradně podle stanovištní analýzy (STG) a přítomných přírodních biotopů**.

Zpracovaný Plán místního ÚSES ORP Nová Paka je prvním zpracovaným Plánem místního ÚSES v širším okolí a byl koordinován se všemi výše uvedenými ORP, resp. s platnými územními plány sousedních obcí.

Struktura plánu místního ÚSES:

- řešené úrovně ÚSES: na řešeném území jsou přítomny nadregionální, regionální a lokální
- řešené území: správní obvod ORP Nová Paka
- měřítko zpracování: 1 : 2 000 – 1 : 5 000 (hranice biotopů a KN)

Plán místního ÚSES obsahuje textovou část, tabulkovou část a grafické výstupy v tištěné i digitální podobě (formáty .doc, .xls, .shp a .pdf).

1.2 Charakteristika přírodních podmínek zájmového území

Pro naplnění **principů biogeografické reprezentativnosti a funkčních vazeb ekosystémů** a pro **vlastní návrh koncepce místního ÚSES** byly v řešeném zájmovém území ORP Nová Paka zpracovány přehledy zasahujících bioregionů (BR) a biochor (BCH) (podle Culek M. et al. 1996 a 2003).

1.2.1 Přehled bioregionů zasahujících na řešené území

Do území ORP Nová Paka zasahují celkem 2 BR:

1.37 Podkrkonošský (většina řešeného území)

1.36 Železnobrodský (západní okraj území)

1.2.2 Přehled biochor zasahujících na řešené území

Do území ORP Nová Paka zasahuje celkem 9 typů BCH:

3. dubo-bukový vegetační stupeň:

3BW – rozřezané plošiny na kyselých vápencích 3 v.s.

4. bukový vegetační stupeň (varianty buková):

4BJ – rozřezané plošiny na bazickém krystaliniku 4 v.s.

4BL – rozřezané plošiny na permu 4 v.s.

4BS – rozřezané plošiny na kyselých metamorfitech 4 v.s.

4Do – podmáčené sníženiny na kyselých horninách 4 v.s.

4II – izolované vrchy z bazických vulkanitů 4 v.s. (řídský typ)

4VJ – vrchoviny na bazickém krystaliniku 4 v.s.

4VL – vrchoviny na permu 4 v.s.

4VW – vrchoviny na kyselých pískovcích 4 v.s.

Vegetační stupně vylišených biochor nejsou vždy v souladu se skutečnými biogeografickými vegetačními stupni (viz STG), protože neuvažují orientaci svahů.

Pro vylišení skupin typů geobiocénů (STG) byly na plochách PUPFL využity soubory lesních typů (SLT, editovatelná vrstva) a pro plochy ZPF bonitované půdně-ekologické jednotky (BPEJ, editovatelná vrstva) poskytnuté MěÚ Nová Paka. Při určování STG byly vzaty v úvahu také klimatické, geologické a půdní podmínky a charakteristiky typů biochor.

1.2.3 Přehled STG vyskytujících se na řešeném území

Zcela převažujícími skupinami typů geobiocénů (STG) jsou v řešeném území ORP Nová Paka na permo-karbonských prachovcích, pískovcích, arkózách a slepencích STG **2-4AB-B-BC-BD3(4)**, na permo-karbonských vulkanitech (dacity, bazaltandezity, melafyry) STG **3-4AB-B-BC2-3** a na terciérních vulkanitech typy **3-4AB-B-BD2-3**. V úzkých říčních údolích menších a drobných vodních toků (Oleška, Popelka, Zlatnice, Javorka, Bystřice aj.) se na recentní aluviální terase vyskytují nejčastěji STG **2-4B-BC5** a jen okrajově **2-4B-BC-C4**. Unikátními STG jsou zde roklínové typy **2-4C3-4**.

Přehled všech STG zasahujících do vymezených skladebných částí ÚSES dokládá **tabulka 3**.

1.3 Popis aktuálního stavu přírody a krajiny

Kromě aktuálních ortofotomap byly na celém řešeném území využity k zohlednění aktuálního stavu přírody a krajiny především podklady AOPK ČR o **dochovaných přírodních biotopech**.

1.3.1 Vyhodnocení aktuálního stavu přírody a krajiny

Hodnocení stupňů ekologické stability ploch bylo v krajině řešeného území odvozeno vizuálně z nejaktuálnější ortofotomapy řešeného území podle podkladů Esri ArcGIS Server ČÚZK (2019). Podle aktuální situace při terénním průzkumu byla posuzována především aktuální funkčnost či nefunkčnost vymezených skladebných částí ÚSES nebo jejich částí.

V návrhu Plánu místního ÚSES byly jako hlavní podklady aktuálního stavu přírody a krajiny využity k přesnějšímu vymezení ploch biocenter a biokoridorů data z mapování přírodních biotopů (AOPK).

Skladebné části ÚSES vymezené na všech nelesních plochách je nutné považovat za antropogenně podmíněný ÚSES. Jedná se jak o hygrolilní (mokřadní) stanoviště v údolnicích a na nivách vodních toků, tak i mezofilní stanoviště vymezené na plošinách vrchovin s převažující ornou půdou (včetně ploch se speciálním managementem).

Za nefunkční skladebné části byly považovány pouze úseky biokoridorů nebo části biocenter vymezené na orné půdě.

1.4 Popis existujících přírodních hodnot území a jejich potenciálu pro vymezení ÚSES

K uplatnění **principu zohlednění aktuálního stavu přírody a krajiny** byly kromě aktuální ortofotomapy podle WMS ČÚZK využity též veškeré údaje poskytnuté AOPK ČR.

1.4.1 Přehled maloplošných zvláště chráněných území

Na území ORP Nová Paka se nacházejí celkem 4 MZCHÚ:

PP Kalské údolí

PP Novopacké vodopády

PP Stav

PP Strž ve Stupně

Všechny MZCHÚ vyhlášené až dosud v řešeném území byly zahrnuty do skladebných částí ÚSES (BC, BK, IP).

1.4.2 Přehled evropsky významných lokalit

Na území ORP Nová Paka se nenacházejí žádné EVL.

1.4.3 Přehled ptačích oblastí

Na území ORP Nová Paka se nenacházejí žádné PO.

1.4.4 Dálkové migrační koridory

Z hlediska ochrany průchodnosti krajiny pro velké savce je řešené území zčásti zahrnuto do migračně významných území. V území se nachází dálkový migrační koridor pro velké savce, který kopíruje trasu NRBK K35/MB. Na území se nenacházejí žádná místa omezení dálkových migračních koridorů (Anděl, Mináriková, Andreas et al. 2010).

1.4.5 Vyhodnocení potřeby vymezení větví antropogenně podmíněného ÚSES a unikátních biocenter

Pouze na částech řešeného území s převažující intenzivní zemědělskou krajinou je nutné všechny skladebné části vymezené na zemědělské půdě považovat za **antropogenně podmíněný místní ÚSES** s potřebou pravidelného nebo občasného managementu.

V řešeném území fakticky nejsou zastoupeny natolik unikátní ekosystémy, aby opravňovaly k **vymezení unikátních lokálních biocenter**.

1.5 Popis postupu revize a aktualizace ÚSES v zájmovém území

Základním metodickým podkladem pro zpracování plánu místního ÚSES je aktualizovaná Metodika vymezení ÚSES (MŽP, 3/2017).

Jako zdrojové údaje ÚSES vyšší hierarchie byly pro návrh plánu místního ÚSES využity vrstvy ploch a koridorů ÚSES ze Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje (dále ZÚR KHK; zpracovatel SÚRPMO Praha, projektové středisko Hradec Králové 8/2011) včetně údajů z 1. aktualizace ZÚR (zpracovatel Haskoning DHV Czech Republic Praha 10/2015) a také ze Zásad územního rozvoje Libereckého kraje (zpracovatel SAUL s.r.o., 12/2011). Použitelnost těchto vrstev byla posuzována z hlediska koncepčního i z hlediska způsobu a přesnosti vymezení. Na území ORP Nová Paka se vyskytují obě vyšší nadmístní úrovně, tj. nadregionální i regionální hierarchie.

Revidovány byly veškeré podklady starých generelů ÚSES a také závazná vymezení ze všech platných územních plánů (ÚP) obcí či z komplexních pozemkových úprav (KoPÚ), a to výhradně podle stanovištní analýzy (STG), protože do větví biokoridorů **nelze propojovat stanoviště přes 2 a více hydrických řad**. Kontrastní trofické řady se zde téměř nevyskytují, kromě ojedinělých eutrofních trofických řad.

Kromě vymezení ÚSES byly v rámci řešeného území sledovány také údaje o vymezení ÚSES ve všech nejbližších navazujících ORP či obcích podle zpracovaných ÚP či KoPÚ.

V rámci rozborů (analýzy dat) byly vyhodnoceny shromážděné mapové a textové podklady z pohledu jejich využitelnosti pro návrh Plánu místního ÚSES (viz **tabulku 1 – popis závad a navrhovaných opatření**).

1.5.1 Vyhodnocení reprezentativnosti vymezení biocenter

Na základě **analýzy biogeografického členění na úrovni typů biochor i skupin typů geobiocénů** bylo převzato vymezení 8 regionálních biocenter (RBC) nebo jejich částí podle platných ZÚR KHK a ZÚR LK k jejich dalšímu upřesňování podle KN a lesnického detailu, a to v rámci celého řešeného území ORP Nová Paka. Pro regionální biocentra H034 „U Studénky“ a 1917 „Jíva“ bylo navrženo rozšíření, jelikož nesplňovaly prostorové parametry při koordinaci s lokálním ÚSES. Nadregionální biocentra se v řešeném území nenacházejí.

Pro geobiocenologickou typizaci řešeného území (**vylišení STG**) byly využity **charakteristiky typů biochor** obsažené v publikaci Biogeografické členění ČR II. díl (CULEK a kol. 2005), jež obsahují přehled zastoupených STG v jednotlivých typech biochor.

Při stanovení biogeografických vegetačních stupňů byl však zjištěn určitý rozpor s vymezenými biochorami. Při zohlednění orientace svahů (podle lesnické typologie Zlatníka 1979) byly zjištěny následující charakteristiky či rozdíly ve stanovení vegetačních stupňů:

- a) na jižně exponovaných svazích do 450 m n. m. je zastoupen **2. buko-dubový v.s.**
- b) **3. dubo-bukový v.s.** je v území do 400 m n. m. charakterizován severně orientovanými svahy, na rovinách se nachází ve výškách 450 m n. m. Na jižně exponovaných svazích vystupuje od 450 m n. m. (kde nahrazuje 2 v.s.) až do výšky 550 m n. m.
- c) **4. bukový v.s. (buková varianta)** je v území zastoupen na vrcholech a na severních svazích od 400 m n. m.

Pro analýzu STG byly při převodech na ekologické řady (trofickou a hydrickou) využity v lesních porostech převodní klíče souborů lesních typů (SLT) a na převažující zemědělské půdě převodní klíče bonitních půdně-ekologických jednotek (BPEJ). Poslední jsou však na zemědělských plochách často generalizované a nezahrnují některé lokální zvláštnosti, např. lokální zamokřování v širokých údolních nivách velkých řek a na sprašových návějích. Pro upřesnění stanovištních podmínek byly využity rovněž geologické podklady, především pro rozsahy paleozoických vulkanitů a přítomnost drobných těles terciérních vulkanitů. Vlastní terénní průzkumy pak potvrdily některé lokální odlišnosti.

Pro analýzu vymezení regionálních biocenter bylo za relevantní podklad vymezení považováno **vymezení v platné územně plánovací dokumentaci**. U některých z nich byly však zjištěny nedostatečné min limitní plochy (MLP) vzhledem k jejich deformovaným tvarům odlišným od kruhových ploch (analyzováno podle nové metodiky MŽP) a také vzhledem k reprezentativním stanovištím či přítomným biotopům. Na těchto skutečnostech pak závisí jejich kruhová MLP. Odlišnosti od metodických požadavků dokladuje **tabulka 2**.

Umístění lokálních biocenter v podkladových řešeních místy nesplňovalo požadavky na prostorové parametry samotných biocenter včetně tvaru, ale také délky biokoridorů, které je propojovaly. Tento nedostatek byl zjištěn především v regionálních biokoridorech (RBK), kde se vkládají lokální biocentra (LBC) do 700 m (pro lesní biotopy).

Vymezení ÚSES v KoPÚ (PSZ) představovala převážně jednoznačná parcelní vymezení skladebných částí ÚSES (nebo jejich dílčích segmentů).

Pro reprezentativní vymezení biocenter je ve vztahu k biogeografickému členění na řešeném území pouze nízké až průměrné zastoupení reprezentativních biotopů dubohabřin, doubrav, bučin, suťových a roklinových lesů nebo olšových luhů či vlhkých luk a mokřadů. Pro tento účel byly využity podklady AOPK z detailního mapování přírodních biotopů. **Reprezentativní lokální biocentra** mohla být proto vymezována v identických (příbuzných) biotopech podle koncepce založené v nadmístním ÚSES (typy MB). V lokální úrovni byly vhodné biogeografické podmínky pro vymezení hygrofilních (mokřadních) biocenter jen místy, a proto bylo maximum reprezentativních biocenter vymezeno na všech zbytkových plochách s vyšší ekologickou stabilitou, které jsou obvykle méně intenzivně obhospodařovány (fyziotypy VO – vodní a bažinná společenstva a LO – mokřadní a pobřežní křoviny a lesy), ale také na posledních zbytcích pravidelně sečených luk (MT – hygrofilní až mezofilní travníky). Pro vymezení mezofilních biocenter byly využity především fragmenty přírodních lesních biotopů (HD – habrové a lipové doubravy a AD – acidofilní doubravy, BU – bučiny a jedliny a SU – suťové a roklinové lesy).

1.5.2 Vyhodnocení migračních tras a přírodních bariér

Pro vyhodnocení migračních tras bylo využito nově zpřístupněných digitálních podkladů migračních koridorů (Anděl, Mináriková, Andreas et al. 2010). V řešeném území se **nenachází žádné místo omezení dálkových migračních koridorů.** Migrační koridor vedoucí přes řešené území se téměř shoduje s vedením osy NRBK K35/MB. Migračně významné území se velkou plochou shoduje s podpůrnou zónou tohoto NRBK, ve které byl zahuštěn ÚSES na lokální úrovni, aby se vytvořil tzv. koridorový efekt.

Za přírodní bariéry bylo v řešeném území považováno každé křížení systémů či biotopů/stanovišť přes 2 a více hydrických řad (např. 2-3 a 4-5) nebo okrajové kombinace trofických řad (např. AB a C). Takových případů však není v řešeném území mnoho a na těchto přírodních bariérách byla vždy vymezována biocentra kombinovaného typu – jedná se vesměs o přechody průtočných údolnic.

Pro **přirozenou migrační prostupnost území** jsou bariérami především sídla, místy i značně výraznými, např. město Nová Paka. Těmto antropogenním bariérám jsme se musely vyhnout při vymezování hygrofilních (nivních) větví lokálního ÚSES. Trasy a vymezení lokálních biokoridorů a trasy celých větví lokálního ÚSES byly proto z pohledu přirozené migrační prostupnosti území navrhovány častěji v zařízených údolích s přirozenou vazbou do sousedních povodí nebo na rozvodných hřbetech, obvykle též zalesněných, či propojujících po vrchovinách některé erozní struktury. Ze zdrojových (podkladových) řešení ÚSES toto ne vždy vyplývalo a vymezení lokálních systémů na plošinách vrchovin s intenzivními zemědělskými plochami (bohatší půdy na prachovcích) bylo často přerušeno nebo zcela chybějící. Některé dříve vymezené lokální systémy na zemědělsky využívaných plošinách byly proto upřesněny, doplněny nebo nově navrženy v minimálních prostorových parametrech a v přiměřené hustotě do 4 km, např. u Vidochova nebo v území mezi Vidonicemi a Bukovinou. Lokální zahuštění nereprezentativních větví LBK bylo naopak obvykle zrušeno či vhodně upraveno jako zahuštění lokálního ÚSES v podpůrné zóně NRBK K35/MB, např. v jižní a východní části řešeného území.

1.5.3 Výsledky návrhu plánu místního ÚSES

Zpřesněné vymezení skladebných částí regionálního ÚSES

V rámci zpracování Plánu místního ÚSES bylo upřesněno vymezení nadregionálních a regionálních větví ÚSES obsažených v Plánu nadmístního ÚSES podle ZÚR KHK (2011, 2015), resp. ZÚR LK (2011). Upřesnění bylo provedeno podle reprezentativnosti biotopů/stanovišť a požadovaných prostorových parametrů, a to do **detailu skladebných částí**, ale s ohledem na celkovou koncepci ÚSES v místních podmínkách na celém území ORP Nová Paka.

Nadregionální biocentra (NRBC) se na řešeném území nevyskytují.

Plochy regionálních biocenter (RBC) byly převzaty z plánu nadmístního ÚSES a byly dále upřesňovány na pozemkový stav KN, resp. na lesnický detail. Jejich min limitní plochy (MLP) byly podle nové metodiky MŽP (3/2017) přepočítány pro maximálně vložené kruhové tvary a případně zvětšeny, pokud jejich MLP neodpovídala příslušnému limitu pro přítomný typ ekosystémů, tj. pro lesní RBC (MLP 30 ha). Upřesněné MLP pro všechna RBC zasahující do řešeného území uvádí **tabulka 2**.

Totéž platí pro vymezení regionálních biokoridorů. Jejich zpřesněné vymezení v Plánu místního ÚSES oproti Plánu nadmístního ÚSES obsahuje navíc vložená lokální biocentra, a to výhradně podle přítomných (převažujících) typů ekosystémů, tj. pro lesní LBC (MLP 3 ha). Všechny regionální biokoridory jsou tak v Plánu místního ÚSES vymezeny jako soustavy ploch dílčích úseků biokoridorů a vložených lokálních biocenter.

Vymezení přírodního lokálního ÚSES

Věcně správné vymezení přírodního lokálního ÚSES vychází z jeho návazností na vymezený nadregionální a regionální ÚSES. **Přírodní lokální ÚSES** vychází z regionálních biocenter nebo z lokálních biocenter vložených do nadregionálních a regionálních biokoridorů. Součástí vymezeného přírodního lokálního ÚSES jsou vedle reprezentativních lokálních biocenter i kombinovaná lokální biocentra vymezená na křížení hygrofilních a mezofilních větví LBK. Lokální biokoridory byly přednostně trasovány a vymezovány jako modální biokoridory, a to tak, aby vznikaly funkčně ucelené větve LBK. Přírodní lokální ÚSES je na řešeném území ORP Nová Paka omezen na místní lesní enklávy, jež jsou vesměs fragmentované. Přesto se i v některých stávajících lesních porostech dochovaly přírodní lesní biotopy s vysokou ekologickou stabilitou (ojediněle jsou též součástí MZCHÚ).

Vymezení antropogenně podmíněného lokálního ÚSES

Přírodní lokální ÚSES byl na řešeném území doplněn také o větve antropogenně podmíněného lokálního ÚSES. Na řešeném území se jedná jak o zamokřované nivy a údolnice v zaříznutých údolích s vodními toky a s lokálně dochovanými přírodními biotopy, tak i na zemědělsky využívaných plošinách, kde vhodné biotopy pro vymezení skladebných částí ÚSES již zcela chybějí. Přesto se alespoň v údolnicích dochovaly luční a lužní biotopy a na strmých údolních svazích přírodní biotopy různých typů bučin.

Vymezení interakčních prvků

V Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka byly rovněž vymezeny některé interakční prvky (57), zvláště pak v území s převahou zemědělského využívání krajiny, v níž se dochovaly zbytky krajinné zeleně s přímou biotopovou vazbou na skladebné části ÚSES. K interakčním prvkům nejsou vztaženy žádné limitující funkční hodnoty.

Návaznosti na hranicích řešeného území

V rámci Plánu místního ÚSES je důležité zpracovat i **funkčně relevantní přesahy mimo řešené území** (u biocenter zpravidla postačuje vymezení celého "hraničního" biocentra, u biokoridorů vymezení po nejbližší biocentrum). Může jít přitom o přesahy převzaté ze zdrojových podkladů, nebo nově navržené.

1.6 Přehled a zhodnocení dosud zpracovaných dokumentací ÚSES v zájmovém území

1.6.1 Přehled dokumentací ÚSES zpracovaných v zájmovém území

Jako oborové dokumentace byly pro Plán místního ÚSES využity všechny starší dokumentace ÚSES zpracované na území ORP Nová Paka (viz seznam):

- 1) Generel místního ÚSES **Úbislavice**, SÚRPMO Hradec králové, 1995
- 2) Generel místních SES **Nová Paka**, Ateliér sadové a krajinné tvorby Baladová-Kulová, 1995
- 3) Generel místních SES **Stará Paka**, Ateliér sadové a krajinné tvorby Baladová-Kulová, 1997
- 4) Generel ÚSES **Pecka**, Architektonický ateliér Holub, 1999
- 5) Generel místních SES **Vidochov**, Ateliér sadové a krajinné tvorby Baladová-Kulová, 2001

Poměrně zastaralé Generely ÚSES byly zahrnuty do digitální vrstvy **územně-analytických podkladů** (2018). Výchozím podkladem pro Plán ÚSES byla však závazná vymezení ÚSES v územních plánech obcí – viz analytickou část (**tabulka 1**).

1.6.2 Vyhodnocení zjištěných problémů a případných nedostatků a chyb

Vymezení větví biokoridorů ve starších dokumentacích ÚSES vesměs nerespektovalo metodický požadavek na propojování příbuzných stanovišť do reprezentativních větví, aby v budoucnu mohla probíhat trvalá migrace druhů a výměna genetické informace. Z tohoto důvodu jsou prakticky všechny hygrofilní i mezofilní větve biokoridorů nespojitě (přerušované) a nemohou tudíž nikdy mezidruhovou výměnu genetických informací v příbuzných biotopech zabezpečit.

Ve vyhodnocení podkladových dokumentací ÚSES z dříve zpracovaných dokumentací ÚSES na území ORP Nová Paka, ale i v závazných podkladech ÚSES z platných ÚP obcí byly zjištěny následující chyby, nedostatky či problémy:

- při propojování reprezentativních LBC do sítě nebyly vůbec respektovány přírodní biotické bariéry, především v hydrických řadách (nelze propojovat stanoviště odlišná o 2 a více hydrických řad); v trofických řadách ani ve vegetačních stupních se takový kontrast na řešeném území nevyskytuje); na řešeném území byly velmi často hygofilní LBK volně propojovány do mezofilních a naopak;
- ve všech přítomných hierarchiích (NR, R i L) jsou nedostatky spočívající v nedostatečně uplatněném principu přiměřených prostorových nároků pro konkrétní přítomné typy ekosystémů; jedná se o nedostatečnou min limitní výměru RBC/LBC v souvislosti s nevhodnými tvary těchto biocenter, převažujícím typem biotopu nebo při koordinaci nadmístních úrovní s lokální hierarchií (např. ve společných biocentrech kombinovaného typu); dále též o přílišné délky dílčích úseků přírodních NRBK i RBK přesahující 700 m v lesních ekosystémech (antropogenní větve nadmístního ÚSES se zde nevyskytují), ale také o přílišné délky LBK přesahující v údolnicích s vodními toky 2 km;
- ve všech přítomných hierarchických úrovních nejsou na biotických bariérách obvykle vůbec vymezována biocentra kombinovaného typu; mezofilní LBK jsou totiž volně napojovány do hygofilních LBK bez dalšího pokračování; na hygofilních větvích byla velmi často vymezena LBC kombinovaného typu s převahou mezofilních stanovišť a nedostatečnou výměrou hygofilních stanovišť, přičemž bez jakéhokoli napojení mezofilních biotopů (biokoridorem musí být obecně propojeny reprezentativní biotopy obsažené v biocentru, tzn. hygofilní biotopy v BC hygofilním BK a mezofilní biotopy v BC mezofilním BK);
- územní střety relevantních podkladových vymezení ÚSES s jinými potřebami a zájmy v území byly zjištěny především v sídlech a vyplývají jak z aktuálního stavu krajiny, tak i ze záměrů územního plánování, např. zástavba zaplavovaných údolních niv až těsně k vodnímu toku (VKP ze zákona), kanalizace vodních toků, anebo souvislá stávající i závazně plánovaná zástavba údolí Olešky a Rokytky, a to od Roškopova přes Novou Paku až po Vrchovinu (pro ÚSES zcela neprůchodná krajina v délce téměř 8 km); nedostatečná hustota sítě vznikla chybným nereprezentativním propojením větví LBK ve východní části území ORP mezi Staňkovem a Bukovinou (vzdálenost mezi větvemi ÚSES až 5 km); naopak přílišná hustota sítě se na poměrně malém řešeném území ORP nevyskytuje, protože zde procházejí četné větve nadmístního ÚSES včetně nadregionálního biokoridoru s podpůrnou zónou, kde se ÚSES zahušťuje na lokální úrovni, aby se vytvořil tzv. koridorový efekt.

V ÚP obcí jsou vrstvy závazných ÚSES všeobecně na nízké úrovni – velmi často jsou zde pouze nakopírována značně zastaralá a vývojem praktických zkušeností s vymezováním skladebných částí ÚSES již překonaná vymezení ÚSES ze starých generelů – tato vymezení jsou často velmi schematická, nerespektují přítomnost dochovaných reprezentativních přírodních biotopů ani pozemkový či lesnický detail (viz tabulku zjištěných závad). Při vkládání LBC do větví NRBK/RBK je nutné si uvědomit, jakého mají být typu a jaké biotopy se zde aktuálně vyskytují, protože teprve od nich se odvíjejí odlišné min limitní plochy (MLP).

Detailní popisy závad a navrhovaných opatření dokládá na území jednotlivých obcí **tabulka 1**.

1.7 Analýza vymezení ÚSES v ÚPD

Údaje o známých záměrech územního plánování z platných územních plánů obcí (včetně záměrů ze ZÚR Královéhradeckého kraje 2011, 2016 a 2018) byly využity především k uplatnění **principu zohlednění jiných limitů a zájmů v krajině**. Sledovány byly hlavně rozvojové zastavitelné plochy a dlouhodobé výhledové záměry staveb dopravní či technické infrastruktury.

Prakticky ve všech ÚP obcí došlo k nějaké aktualizaci koncepce ÚSES, a to na všech třech přítomných hierarchických úrovních. Jednalo se vesměs o nesprávná vedení hygrolin (mokřadních) a mezofilních (lesních) větví biokoridorů nebo jejich úseků, které byly často vymezeny bez znalosti stanovištních podmínek a tudíž bez zohlednění přírodovědných kritérií vymezování ÚSES. Minimální limitní plochy biocenter ve vztahu k jejich optimálním kruhovým a skutečným tvarům nebyly dosud vůbec prověřovány.

1.7.1 Přehled ÚPD obcí zasahujících na řešené území a stav závazného ÚSES

Na území ORP Nová Paka zasahuje celkem pouze 5 obcí. Stav jejich ÚPD i hodnocení závazného ÚSES je uveden k datu 5/2019 (podle webových stránek obcí).

Závazná vymezení ÚSES byla čerpána z územně-analytických podkladů (ÚAP) ORP Nová Paka i z územních plánů všech 5 obcí (viz přehled):

Nová Paka (SÚRPMO Hradec Králové 1/2011)

Pecka (SÚRPMO Hradec Králové 5/2015)

Stará Paka (Ing. arch. M. Vojtěch, Pardubice 6/2015)

Úbislavice (SÚRPMO Hradec Králové 3/2018)

Vidochov (REGIO Hradec Králové 10/2012)

Komentáře ke koordinaci vymezení ÚSES a zastavěných/zastavitelných ploch

Při koordinaci ÚSES/ÚP bylo prověřeno celkem 216 průniků mezi skladebnými částmi ÚSES a zastavěnými či zastavitelnými plochami podle platných územních plánů obcí.

Pozemky KN:

V ÚP Pecka byly četné drobné nesoulady vyvolány starou pozemkovou situací v ÚP a on line situací KN (zdroj ČÚZK), používanou pro aktualizované vymezení hranic skladebných částí nového Plánu ÚSES. Kromě toho se nejnovější aktualizovaná situace KN objevila na serveru ČÚZK až 4.10.2019 – vymezení bylo proto podle této nejaktuálnější situace ještě upřesněno.

Stejná situace s absencí KN přetrvávala až do závěrečného vymezení ÚSES (30.7.2019) na území obce Vidochov, a proto byly hranice skladebných částí ÚSES prozatím přizpůsobeny na aktuální krajinná rozhraní podle ortofotomap (koordinace nového Plánu ÚSES s KoPÚ byla již mimo závěrečné projednání KoPÚ).

Plochy OS:

V četných ÚP se objevil průnik ÚSES s plochami OS, a to výhradně na zatravněných údolních nivách, které jsou VKP ze zákona a také zaplavovaným územím. Na těchto plochách jsou běžně přípustná travnatá hřiště pro místní využívání bez doprovodných

staveb a mokřadní LBK mohou být nedílnou součástí těchto ploch. V údolních nivách by se stejně neměly objevovat žádné stavby.

Takové plochy se vyskytují v ÚP Stará Paka (uprostřed obce), Nová Paka-Kumburský Újezd (nad rybníkem Rumchalpa), Nová Paka-Valdov (uvnitř zástavby) a Pecka (jz. okraj obce). Podobná je situace v autokempu Pecka, kde tímto areálem prochází optimálně funkční LBK říčky Javorky – není ho zde ani možné nepřiznat nebo vymezovat pouze po pozemku potoka.

Plochy SR:

V ÚP Vidochov, osada Stupná je aktuálně na plochách SR přírodní zeleň v nivě podél potoka, což jsou VKP ze zákona. Je to sice součást ploch SR, ale musí zde být vymezen také mokřadní LBK.

Závada v ÚP Nová Paka-Valdov:

Při zpracování ÚP Nová Paka (1/2011) ještě nedošlo k vymezení mokřadního LBK podél potoka Heřmanka a chybí zde aktuálně návaznost na sousední ÚP Lázně Bělohrad (6/2014). LBK je proto v další změně ÚP Nová Paka nutné koordinovat se zastavitelnými plochami, jejichž vymezení nerespektovalo ani VKP potok Heřmanka.

S **interakčními prvky** by v ÚP obcí neměl být aktuálně žádný problém, protože prozatím nejsou součástí ÚP, ale pouze Plánů ÚSES (detaily v ÚP Nová Paka, osada Podlevín, autokros Štikov) – potok na zastavěné ploše stejně zůstává VKP ze zákona a tudíž i IP.

Většina územních plánů obcí kopíruje staré a metodicky poměrně problémové generely ÚSES, což je dlouhodobě v rozporu s odst. 3 §2 Vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. v platném znění (do ÚP musí být převzaty nebo upraveny dokumentace ÚSES v podrobnosti Plánu).

V minulosti byl uspokojivě vyřešen střet regionálního ÚSES s přeložkou velmi frekventované silnice I/16 (obchvat Nové Paky), který spočíval v posunutí RBC H034 U Studénky.

Na podobně problémový střet upozorňujeme na území obce Vidochov, kde budoucí přeložka I/16 přetne v sedle před Horkou u Staré Paky mezofilní bučinný RBK 729 právě v místě přirozeného křížení s mokřadní větví LBK Zlatnice-Nedařížský potok-Oleška (jde o jedinou a již poslední propustnou komunikační vazbu na rozvodném hřbetu Kozinec-Šturmův kopec-Jelení hřbet) – již v současné době je zde přechod mokřadní větve silně ovlivněn odkloněným odvodněním této komunikace. V dalších stupních dokumentace přeložky I/16 na území obce Vidochov navrhujeme podrobně koordinovat technické řešení silniční přeložky s přechody obou biokoridorů.

Regulativy pro ÚPD při koordinaci s vymezením ÚSES

- 1) **Biocentra** jsou ze zákona **plochy přírodní** a tudíž nezastavitelné. Nejmenší lokální BC by neměly obsahovat žádné stavby ani silniční komunikace a železnice (výjimečně lze v BC připustit průchod lokální železnice, ale vždy podle místních podmínek, pokud již neexistuje jiná varianta vymezení). Nijak problematické není ani umístění nebytových turistických objektů a přenosových zařízení (rozhledny, vysílače apod.) Vedení

inženýrských sítí, a to nadzemních i podzemních, není pro LBC zásadně problematické, protože může paradoxně zvyšovat biodiverzitu i migrační podmínky pro některou specifickou biotu. U velkých BC (RBC, NRBC) není průchod běžných dopravních staveb nijak zásadní – neměly by však zahrnovat dálnice ani rychlostní železnice.

- 2) V **biokoridorech** je přípustný průchod inženýrských liniových staveb (dálnice, silnice, železnice, elektrická vedení, plynovody apod.), avšak pokud možno v co nejkratším směru. Problematické není ani umístění drobných technických objektů (jímky, regulační stanice apod.), vždy však podle typu objektu a místních podmínek. Není přípustné umístění trvale obytných ani rekreačních staveb, živnostenských či průmyslových areálů a zpevněných parkovacích ploch včetně trvalých autokempů. Na specifických plochách (louky) lze tolerovat sezónní táboření.
- 3) V zastavěných územích údolních sídel, kde zcela přirozeně procházejí mokřadní biokoridory podél vodních toků a zatápěných niv je nutné více zohledňovat VKP ze zákona (údolní nivy a vodní toky) a regulovat zástavbu do vzdálenosti min 10 m od obou břehů. V již zastavěných územích je třeba posilovat biologické (ekologické) funkce vodních toků a jejich břehových porostů v koordinaci s protipovodňovou ochranou – podle konkrétních místních podmínek je nutné vyloučit opevňování dna potočních koryt a podporovat vhodné doplňování zpevňujících břehových porostů. V ÚPD vymezovat překryvné funkce ÚSES na plochách OS, SR, VP apod. Součástí BK by v zastavěných územích neměli být plochy ZH a naopak ZH by neměly vznikat na zaplavovaných loukách.

1.7.2 Přehled KoPÚ zpracovaných na celém řešeném území

Aktuální informace k ukončení či zahájení komplexních pozemkových úprav (KoPÚ) na území ORP Nová Paka k datu 2/2020 poskytl SPÚ Jičín.

V západní části ORP jsou ukončeny KoPÚ na k.ú. Stav, Zboží, Česká Proseč a Úbislavice. Koordinace Plánu ÚSES ORP Nová Paka s KoPÚ proběhla na všech těchto k.ú., kde byl starý generel ÚSES (1995) revidován při jejich zpracování (Geo Vision 2015), tzn. ještě před aktualizací Plánu MÚSES ORP. Několikrát upravovaný návrh byl nakonec do Plánu převzat.

V severní části ORP byla již ukončena KoPÚ Stupná (11/2015) a Vidochov (1/2020). KoPÚ Vidochov měla závěrečné projednání 10.6.2019 a tudíž nový aktualizovaný návrh ÚSES nemohl být již do dokumentace převzat.

Podél obchvatu silnice I/16 kolem Nové Paky byla na k.ú. Kumburský Újezd, Studénka, Heřmanice, Nová Paka, Štikov, Vrchovina a Vidochov provedena jednoduchá pozemková úprava. Nový návrh ÚSES vymezení nových pozemků podél přeložky I/16 již zohlednil.

Nově nejsou k datu 2/2020 na území ORP Nová Paka zadány žádné KoPÚ.

Chybějící vymezení aktualizovaných skladebných částí lokálního ÚSES na novou pozemkovou situaci KN lze očekávat prakticky jen v KoPÚ Vidochov.

1.8 Revize a aktualizace – popis výsledného plánu ÚSES, přehled provedených změn

Cílem návrhu bylo stanovit koncepci Plánu místního ÚSES na celém správním území ORP Nová Paka s vymezením jednotlivých skladebných částí ÚSES na všech přítomných hierarchických úrovních (tj. NR+R+L). Při návrhu skladebných částí byly odpovídajícím způsobem uplatňovány všechny základní principy vymezení ÚSES a zohledněny specifické přístupy k vymezení všech úrovní ÚSES v kulturní, převážně zemědělské krajině (minimální prostorové nároky ÚSES).

1.8.1 Popis koncepce řešení a její odůvodnění

Koncepce Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka vycházela z Plánu nadmístního ÚSES v ZÚR Královéhradeckého kraje (2011, 2016, 2018), v návaznostech i Libereckého kraje (2011). Při řešení plánu místního ÚSES bylo postupováno od nejvyšší přítomné hierarchické úrovně k nejnižší (NR – R – L).

Z Plánu nadmístního ÚSES v ZÚR KHK vyplynulo pro Plán místního ÚSES na řešeném území ORP Nová Paka vymezení detailní skladby jednoho nadregionálního biokoridoru (NRBK) a sedmi regionálních biokoridorů (RBK):

1) mezofilní bučinný NRBK:

NRBK č. **K35/MB Příhrazské skály – Les Království**

2) mezofilní bučinné větve RBK:

RBK č. **RK 728 Jíva-Kozinec** a **RK 729 Kozinec-Jelínka**

RBK č. **RK 16 Bradlecká Lhota-Kumburk** a **RBK RK H013 Kumburk-Jíva**

RBK č. **RK H014 Kumburk-U Studénky**, **RK H015 U Studénky-Sýkornice** a **RK H016 Sýkornice-K35**

Všechna zasahující vložená i okrajová regionální biocentra (RBC) v NRBK i v RBK byla dále upřesňována na pozemkový a lesnický detail podle rámcového vymezení v ZÚR a byly v nich zjišťovány zastavěné plochy podle ÚP obcí k potenciálnímu vyjmutí (hrad Kumburk a přenosová věž Kozinec byly v RBC ponechány). Následně byla provedena kontrola jejich požadované min limitní plochy (MLP) vůči vymezenému tvaru a u RBC s nedostatečnou MLP bylo navrženo jejich rozšíření – viz **tabulku 2** (musí být co nejdříve promítnuto do ZÚR Královéhradeckého i Libereckého kraje).

Směrová vedení NRBK i RBK se přidržovala koridorů pro jejich detailní vymezení v nadřazené ÚPD (ZÚR KHK a LK) resp. závazného vymezení z ÚP. U částečně zasahujícího NRBK byla vymezena také podpurná zóna (PZ) pro zahuštění skladebných částí na lokální úrovni, aby se vytvořil tzv. **koridorový efekt**. Podobný přístup se zahuštěním lokálního ÚSES v podpurné zóně byl zvolen také mezi RBK H013, H014 a 728 z důvodu extrémně souvislé zastavěnosti údolí Rokytky mezi Starou a Novou Pakou v délce až 8 km (část tohoto řešení byla převzata ze starých generelů). Žádné významné systémové odlišnosti mezi nadřazenou ÚPD a závazným vymezením NRBK/RBK nebyly zjištěny.

Před vymezením detailu skladebných částí byla pro regionální úroveň určena typologie všech sedmi zasahujících regionálních systémů (viz výše) podle typů propojovaných reprezentativních biocenter, resp. jejich biotopů (všechny RBK jsou **MB-typu**).

U NRBK/MB i u všech RBK/MB byla dále doplněna vložená lokální biocentra (LBC) na reprezentativních biotopech podle určené typologie a podle požadovaných prostorových parametrů pro jednotlivé typy ekosystémů, a to jak pro přírodní (lesní), tak i pro několik antropogenně podmíněných úseků nadregionálního a regionálního ÚSES. V závazných podkladech byla max vzdálenost vložených LBC velmi často překračována, a proto musela být v NRBK/RBK vložená LBC upřesňována, případně doplňována. Pro umístění vložených LBC byla kromě STG (na základě převodu STL a BPEJ) využita také vrstva biotopů AOPK. V NRBK mezofilního bučinného typu i u všech RBK stejného typu jsou LBC vložena do 700 m. Na křížení s mokřadními větvemi LBK obvykle také chyběla biocentra kombinovaného typu, která musí přirozeně zahrnovat jak stanoviště mezofilní, tak i hygofilní v požadovaných min limitních plochách (MLP). Kombinovaná LBC byla vkládána též na přechodu průtočných údolí, kde jsou vyvinuty biotické bariéry v hydrických řadách. Po detailním upřesnění či vymezení nadregionálního a regionálních systémů byl Plán místního ÚSES ORP Nová Paka doplněn přírodními i antropogenně podmíněnými větvemi lokálních biokoridorů (LBK) podle místních podmínek, a to jak na řešeném území ORP Nová Paka, tak i s přesahy do těsně navazujících území ORP Semily, Jilemnice, Dvůr Králové n /Labem, Hořice a Jičín (vymezené návaznosti byly projednány na příslušných úřadech). Dříve vymezené mokřadní větve LBK však vesměs postrádaly návaznost do sousedních povodí přes střídavě zamokřovaná sedla a byly ukončovány v nadmístním ÚSES zcela nepříbuzného MB-typu. V rámci koncepce vymezení hygofilních větví LBK byla zjišťována především přirozená propojení těchto systémů přes snížená a střídavě zamokřovaná sedla či plošiny (výhradně podle analýzy STG a terénní prohlídky rozvodných plošin). Část reprezentativních lokálních systémů byla převzata ze závazných podkladů a upřesněna na reprezentativních biotopech i podle požadovaných prostorových parametrů. Další část metodicky nepřijatelných vymezení LBK byla zrušena, nahrazena nebo obvykle převedena na interakční prvky (IP). Vzhledem k četným závadám v závazném vymezení této nejnižší lokální úrovně, musela být celá koncepce lokálního ÚSES v některých částech řešeného území zásadněji upravena. Zásadním kritériem pro doplnění lokálního ÚSES byla také hustota sítě, která by se podle nejnovější metodiky MŽP (3/2017) měla na přítomných pahorkatinách až vrchovinách, tj. podle charakteru biochor, pohybovat kolem 3-3,5 x 3-3,5 km. Vyšší hustota sítě byla oproti některým závazným podkladům doplněna nově podle reprezentativnosti a návaznosti jednotlivých propojení, resp. větví lokálního ÚSES, pouze v nově vymezené PZ NRBK K35. Z výše uvedených důvodů byly některé větve LBK vymezené podle zastaralých generelů ÚSES vyjmuty, aby umožňovaly též jiné využívání krajiny. V částech krajiny, kde naopak vzdálenost skladebných částí ÚSES přesahovala v některém směru 4 km, byly doplněny nové větve LBK (území obce Pecka). Přírodní větve LBK sledovaly nejčastěji zalesněné rozvodné hřebety nebo kaňonovitá údolí, ojediněle i strmé svahy či lokální elevace a na místní úrovni většinou propojují identické přírodní či antropogenně podmíněné biokoridory vyšší hierarchie (tj. NR i R). Antropogenně podmíněný lokální ÚSES byl do Plánu místního ÚSES ORP doplněn na plochách převažující zemědělské krajiny tak, aby i v širším zájmovém území (tzn. i mimo hranice ORP Nová Paka) vytvářel kontinuální síť či systémy ES s minimem přírodních bariér (modální až málo významné kontrastně-modální větve), umožňující migraci a tím i výměnu genetické informace. Plán místního ÚSES je pro řešené území ORP Nová Paka vymezen v minimalizované hustotě sítě a s přiměřenými, ale dostatečnými prostorovými parametry skladebných částí, které by měly po realizaci četných chybějících (nefunkčních) částí zabezpečit optimální funkčnost celého systému (prostorové parametry vycházely z nejnovější metodiky MŽP 3/2017). Jiné náhradní varianty nebyly zpracovávány.

1.8.2 Popis vymezených skladebných částí ÚSES

Nadregionální hierarchie

Podle Plánu nadmístního ÚSES v ZÚR KHK (2011, 2015) prochází nadregionální biokoridor (NRBK) mezofilního bučinného typu (**MB**) č. **K35 Příhrazské skály – Les Království** na řešeném území ORP Nová Paka podél jihozápadní a ojedinele i jižní hranice řešeného území (větší části NRBK již leží v ORP Jičín). Dále NRBK kříží od jihu na sever východní část řešeného území (západní okraj obce Pecka) a probíhá dále podél severovýchodní hranice řešeného území do území ORP Dvůr Králové nad Labem. Jedná se převážně o biokoridor přírodní (lesní) a kontrastně-modální.

Na jz. rozhraní ORP Nová Paka a ORP Jičín bylo upřesněno vymezení mezofilního bučinného (**MB**) NRBK na výrazném zalesněném tektonickém svahu mezi Podkrkonošským podhůřím a Jičínskou pahorkatinou. Detailní skladba celého zasahujícího NRBK musela být upřesněna podle požadovaných prostorových parametrů s vloženými LBC o min limitní kruhové ploše (MLP) 3 ha (průměr kruhu 196 m), ve vzdálenosti do 700 m a na reprezentativních biotopech bučin a suťových lesů (L5.1, L5.4, L4) – nesoulady v ÚP charakterizuje Analytická část (**tabulka 1**). Na křížení s mokřadními větvemi LBK a na biotických bariérách v průtočných údolích s biotopy L2.2 byla vložena LBC kombinovaného typu (MLP 3+1 ha). Vzhledem ke složitosti vymezení byly naznačeny i delší přesahy do ORP Jičín.

Jediné vložené RBC č. **1203 Jelínka** je kombinovaného typu (**MB+N**), má dostatečné prostorové parametry (viz **tabulku 2**) a jeho hranice byly dále upřesňovány pouze při koordinaci s lokální úrovní.

Ve východní části ORP Nová Paka (Bělá u Pecky, Pecka-Lázně) je celkem 5 segmentů NRBK na ZPF nefunkčních – realizace se navrhuje jako travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD) v min šířce 40 m.

Ve vých. části Staropacké vrchoviny na rozhraní ORP Nová Paka a ORP Dvůr Králové n/L byl NRBK rovněž upřesňován podle požadovaných parametrů a reprezentativních biotopů (viz výše).

Podél osy předmětného NRBK byla vymezena **podpůrná zóna (PZ)** o šířce 2 km na obě strany pro zahuštění skladebných částí ÚSES na lokální úrovni, aby byl podpořen tzv. **koridorový efekt** NRBK.

Kódování skladebných částí, resp. vložených LBC na zasahujícím úseku předmětného NRBK K35/MB je pouze pracovní, protože není znám přesný počet vložených LBC od jeho počátku, tj. od NRBK Příhrazské skály v záp. části CHKO Český ráj.

Regionální hierarchie

Podle plánu nadmístního ÚSES v ZÚR KHK (2011, 2015) byly v regionální hierarchii ÚSES vymezeny následující úseky regionálních biokoridorů (RBK) – jejich detailní charakteristiky včetně návrhu opatření uvádí rovněž tabulky skladebných částí (**tabulka 3**). Jedná se převážně o biokoridory přírodní (lesní) a modální až kontrastně-modální. Kódování detailní skladby všech zasahujících RBK vychází z jejich původních kódů podle ZÚR.

1) Větev RBK č. **RK 728 Jíva-Kozinec** a **RK 729 Kozinec-Jelínka**

Ve vrcholové části Staropacké vrchoviny muselo být upřesňováno vymezení detailu skladebných částí těchto dvou RBK mezofilního bučinného (**MB**) typu – nesoulady v ÚP charakterizuje též Analytická část (**tabulka 1**). Nejreprezentativnější vymezení obou RBK je na rozvodném hřbetu, a proto byla některá vložená LBC vymezená v ÚP obcí mírně posunuta (vlozeno 7 + 6 LBC). Jedná se převážně o modální R-biokoridory s jedinými kontrasty na přechodech údolí Olešky pod Karlovem a Javorky nad Peckou. Detailní skladba obou RBK musela být upřesněna podle požadovaných prostorových parametrů s vloženými LBC o min limitní kruhové ploše (MLP) 3 ha (průměr kruhu 196 m), ve vzdálenosti do 700 m a na reprezentativních biotopech bučin (L5.1, L5.4) – nesoulady v ÚP charakterizuje Analytická část (**tabulka 1**).

U okrajových RBC byly prověřovány dostatečné prostorové parametry pro lesní MB-ekosystémy s kruhovou MLP o průměru 618 m. U vloženého RBC kombinovaného typu č. **1917 Jíva (MB+N)**, které bylo vymezeno v KHK-kraji podél krajské hranice byla zjištěna nedostatečná min limitní kruhová plocha (30 ha), a to z důvodu mírně deformovaného tvaru (viz **tabulku 2**). Z těchto důvodů bylo podle reprezentativních stanovišť a přítomných biotopů navrženo rozšíření předmětného RBC na území Libereckého kraje (k.ú. Tample). Rozšíření RBC bylo rovněž koordinováno s lokální úrovní podle ÚP obcí Svojek a Stará Paka (zahrnutí okrajových LBC podle ÚP).

Na přechodu údolí Olešky bylo při koordinaci s lokální úrovní ÚSES vymezeno větší kombinované LBC (min 3 ha luční + min 3 ha lesní + bývalý lom Hvězda).

Krátký nefunkční úsek RBK je pouze u Levínské Olešnice (již na území ORP Jilemnice).

RBC č. **1204 Kozinec** je reprezentativní a má dostatečné prostorové parametry.

Velmi problémové místo bylo zjištěno severně od Vidochova, kde se vzájemně kříží tento RBK/MB, mokřadní LBK a silnice I/16 včetně 2 variant záměru na její přeložku. Projekt přeložky bude nezbytné s vymezením ÚSES dále detailně koordinovat (jedná se především o finální systém odvodnění komunikace v sedle a návaznosti mokřadních větví LBK potok Zlatnice-Nedařížský potok).

2) Větev RBK č. **RK 16 Bradlecká Lhota-Kumburk** a RBK **RK H013 Kumburk-Jíva**

Na záp. okraji řešeného území ORP Nová Paka bylo na hranici s Libereckým krajem na území ORP Semily (k.ú. Syřenov) a na k.ú. Zboží upřesněno vymezení detailu skladebných částí RBK č. **RK 16 Bradlecká Lhota – Kumburk**. Z Kozákovského hřebene a NRBK K35/MB přechází krátká modální větev RBK mezofilního bučinného typu (**MB**) na vrcholovou část Novoparké vrchoviny (RBC Kumburk). Do RBK musí být v širším území vložena min 2 LBC – na řešeném území bylo jedno z nich upřesňováno při koordinaci s mokřadními větvemi LBK Tužínský potok-potok Černá. Detailní skladba obou RBK

musela být upřesněna podle požadovaných prostorových parametrů s vloženými LBC o min limitní kruhové ploše (MLP) 3 ha (průměr kruhu 196 m), ve vzdálenosti do 700 m a na reprezentativních biotopech bučin (L5.1, L5.4) – nesoulady v ÚP charakterizuje Analytická část (**tabulka 1**).

RBC č. **H033 Kumburk** je reprezentativní a má dostatečné prostorové parametry.

Mezi RBC Kumburk a RBC Jíva bylo upřesňováno vymezení výrazně kontrastně-modálního RBK č. **RK H013** (9 vložených LBC). Na křížení všech průtočných údolí s biotopy L2.2 (biotické bariéry) byla upřesněna vložená LBC včetně jejich koordinace s lokální úrovní. Jedinou nefunkční skladebnou částí je sv. část vloženého kombinovaného LBC č. H013/01 mezi Brdem a Krsmolem (kulturní louky). Nejproblémovější z hlediska prostorových parametrů je vložené kombinované LBC č. H013/06 na křížení s mokřadním LBK Olešky mezi zástavbou Ústí a Roškopovem – BC má na reprezentativních biotopech zcela limitní parametry (aby jeho plocha byla dostačující, zahrnuje též lokální železniční trať). Zásadním problémem je zde souvislá zástavba v zaplavované údolní nivě Olešky.

3) Větev RBK č. **RK H014 Kumburk-U Studénky, RK H015 U Studénky-Sýkornice a RK H016 Sýkornice-K35**

Ve vrcholové části Novopacké vrchoviny muselo být rovněž upřesňováno vymezení detailu skladebných částí všech třech RBK mezofilního bučinného (**MB**) typu – nesoulady v ÚP charakterizuje též Analytická část (**tabulka 1**). Nejreprezentativnější vymezení obou RBK je na dílčích rozvodných hřbetech, a proto musela být čtená vložená LBC vymezená v ÚP obcí mírně posunuta či biotopově upravena (vlozeno 9 + 6 + 2 LBC). Jedná se převážně o kontrastně-modální R-biokoridory s kontrasty na přechodech několika průtočných údolích Jahodnice, Studénky, Heřmanky, Štikovského potoka a Zlatnice. Detailní skladba všech RBK musela být upřesněna podle požadovaných prostorových parametrů s vloženými LBC o min limitní kruhové ploše (MLP) 3 ha (průměr kruhu 196 m), ve vzdálenosti do 700 m a na reprezentativních biotopech bučin (L5.1, L5.4) – nesoulady v ÚP charakterizuje Analytická část (**tabulka 1**).

U okrajových RBC byly prověřovány dostatečné prostorové parametry pro lesní MB-ekosystémy s kruhovou MLP o průměru 618 m. U vloženého RBC kombinovaného typu č. **H034 U Studénky (MB+N)**, které bylo již dříve koordinováno s přeložkou I/16 (obchvat Nové Paky) a vymezeno na již. okraji Nové Paky mezi osadami Studénka a Heřmanice, bylo navrženo jeho rozšíření při koordinaci s lokální úrovní (plochy mokřadního BC) a reprezentativní úpravou navazujícího RBK H015. Předmětné RBC nezahrnovalo dostatečné plochy zamokřovaných lesních stanovišť na křížení s mokřadní větví LBK potok Studénka-potok Heřmanice a navazující mezofilní RBK MB-typu byl v ZÚR KHK i v ÚP Nová Paka vymezen podél potoka v biotopech olšin (L2.2), což je metodicky chybné vymezení (viz **tabulku 2**). Úprava vymezení RBK H015/MB tudíž také vyvolala zvětšení RBC H034.

Na přechodech průtočných údolí byla při koordinaci s biotickými bariérami a lokální úrovní ÚSES vymezena větší LBC kombinovaného typu (min 3 ha luční, min 3 ha lesní, 1 ha mokřadní).

Nefunkční úseky RBK jsou u Zlámanin, u Kumburského Újezdu (zde včetně vloženého LBC č. H014/07) a u Heřmanic.

Kombinované RBC č. **H035 Sýkornice** je reprezentativní a má dostatečné prostorové parametry.

Lokální hierarchie

Větve nadregionálního a regionálního (nadmístního) ÚSES byly na řešeném území ORP Nová Paka doplněny následujícími větvemi lokálních ÚSES tak, aby doplnily celkovou hustotu sítě na parametry kolem 3-3,5 x 3-3,5 km. Vyšší hustota sítě byla na lokální úrovni vymezena v podpůrné zóně NRBK K35/MB.

Z důvodu částečné koncepční změny lokálního ÚSES budou v některých ÚP obcí tyto větve LBK navrženy v Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka zcela nově. Hlavním důvodem zpracování koncepční změny jsou velmi zastaralé generely ÚSES se zcela nereprezentativním propojováním biotopů či stanovišť, které byly bez vyhodnocení správnosti zahrnuty do ÚAP a obvykle automaticky převzaty do ÚP obcí. Tím vznikly nespojitosti mokřadních i mezofilních větví LBK, protože starší dokumentace ÚSES nebraly v úvahu propojování příbuzných STG do jednotlivých hygrofilních a mezofilních podsystémů (nelze mezi sebou propojovat stanoviště přes 2 a více hydrických řad). Hygrofilní větve LBK jsou vesměs antropogenně podmíněným ÚSES. Většina nově vymezených či upřesňovaných mezofilních větví LBK byla nově umísťována na zalesněné rozvodné hřebety (přírodní i antropogenně podmíněný ÚSES) a jen místy na sušší svahy údolí (podle místní situace – přírodní i antropogenně podmíněný ÚSES) a byla tudíž vymezována spíše jako modální až kontrastně-modální větve lokálního ÚSES.

Hygrofilní až hydrofilní větve LBK:

1) (RBK Jizera v Semilech, SM) – Oleška (SM/NP/JIL) – Nedařížský potok (JIL) – sedlo Vidochoh (NP) – Zlatnice (NP) – (Javorka u Bělé u Pecky, NP)

Nivní (údolní, mokřadní) větev LBK byla vymezena na dochovaných vlhkých nivních loukách (T1.1, T1.5, X5; STG AB-B-BC4-5), pokud možno v přirozené šířce VKP údolní niva (značná zastavěnost údolních niv v sídlech), a s ojedinělými fragmenty jasanovo-olšovských lužních lesů (L2.2; STG B-BC5). Součástí této významné větve LBK jsou také vodní toky s břehovými porosty, které tvoří hlavní migrační osy v krajině (jejich regulované úseky by měly být vhodně revitalizovány). Na křížení s mezofilními bučinnými NRBK/RBK/LBK byla obvykle nově vložena LBC kombinovaného typu (min kruhová plocha 4-6 ha). Prostorově i funkčně problematické úseky jsou v zástavbě Ústí u St. Paky, Roškopova, Levínské Olešnice (JIL), Nedaříže (JIL), v sedle Vidochoh (! křížení s RBK/MB a s přeložkou I/16), v zástavbě Stupné a Bělé u Pecky. Délka segmentů LBK mezi vloženými biocentry nesmí překročit 2 km. Funkční segmenty LBK na loukách navrhujeme využívat výhradně extenzivně (pravidelné sečení), nesečené plochy a mokřady je možné ponechat sukcesi (přirozené zarůstání). Vodní plochy vkládat spíše do úseků LBK mimo vložená biocentra (ohrožují MLP). Nefunkční segmenty LBK realizovat ve volné krajině (sedlo Vidochoh) v min šířce 20 m (+ šířka vodního toku) jejich zatravněním a okrajovou linií výsadbou dřevin podle STG. V zastavěných územích sídel (viz výše) řešit vesměs prostorově nefunkční úseky intravilánovou revitalizací s protipovodňovou ochranou. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Bělá u St. Paky (SM), Levínská Olešnice (JIL) a Horka u St. Paky (JIL).

2) (Oleška u Ústí, NP) – Popelka (NP/SM) – Černá (NP/SM) – sedlo Syřenov (SM/NP) – Tužinský potok (NP/JC) – (RBK Úlibický potok, JC)

Nivní (údolní, mokřadní) větev LBK byla vymezena na dochovaných vlhkých nivních loukách (T1.1, T1.4, T1.5, X5; STG BC-C4-5), pokud možno v přirozené šířce VKP údolní niva (značná zastavěnost údolních niv v sídlech), a s ojedinělými fragmenty jasanovo-olšových lužních lesíků (L2.2; STG B-BC5). Součástí této větve LBK jsou též vodní toky s břehovými porosty, které tvoří hlavní migrační osy v krajině (jejich regulované úseky by měly být vhodně revitalizovány). Na křížení s mezofilními bučinnými NRBK/RBK/LBK byla obvykle nově vložena LBC kombinovaného typu (min kruhová plocha 4-6 ha). Prostorově i funkčně problematické úseky jsou v zástavbě Ústí u St. Paky, Syřenova včetně sedla Syřenov (SM), v zástavbě Tužína (JC) a Dřevěnice (JC). Délka segmentů LBK mezi vloženými biocentry nesmí překročit 2 km. Funkční segmenty LBK na loukách navrhujeme využívat výhradně extenzivně (pravidelné sečení), nesečené plochy a mokřady je možné ponechat sukcesi (přirozené zarůstání). Vodní plochy vkládat spíše do úseků LBK mimo vložená biocentra (ohrožují MLP). Nefunkční segmenty LBK realizovat ve volné krajině (sedlo Syřenov) v min šířce 20 m (+ šířka vodního toku) jejich zatravněním a okrajovou liniovou výsadbou dřevin podle STG. V zastavěných územích sídel (viz výše) řešit vesměs prostorově nefunkční úseky intravilánovou revitalizací s protipovodňovou ochranou. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Nová Ves n/Pop. (SM – převzato z KoPÚ), Syřenov (SM), Lháň (JC) a Tužín (JC).

3) (RBK Úlibický potok, JC) – Studénka (JC/NP) – sedlo Studénka (NP) – Heřmanka (NP/JC) – (Javorka u Šárovce Lhoty, JC)

Na rozhraní ORP Jičín (JC) a ORP Nová Paka (NP) byly vymezeny 2 dílčí větve hydrofilních LBK:

A) kontrastně-modální LBK Úlibický potok – Stavské údolí – Studénka pod Rumchalpou;

B) modální LBK Úlibický potok – Studénka skrze RBC **1201 Na Zámčích** (problémový úsek v zástavbě obce Lužany, JC);

Nivní (údolní, mokřadní) větev LBK byla vymezena na dochovaných vlhkých nivních loukách (T1.1, T1.5, X5; STG BC-C4-5), pokud možno v přirozené šířce VKP údolní niva (značná zastavěnost údolních niv v sídlech), a s ojedinělými fragmenty jasanovo-olšových lužních lesíků (L2.2; STG B-BC5), místy však také s kulturními lesními porosty (X9A). Součástí této větve LBK jsou též vodní toky s břehovými porosty, které tvoří hlavní migrační osy v krajině (jejich regulované úseky by měly být vhodně revitalizovány). Na křížení s mezofilními bučinnými NRBK/RBK/LBK byla obvykle nově vložena LBC kombinovaného typu (min kruhová plocha 4-6 ha). Prostorově i funkčně problematické úseky jsou v zástavbě Stavu, Lužan (JC), podél usedlosti Rumchalpa, v sedle Studénka a v zástavbě Valdova. Délka segmentů LBK mezi vloženými biocentry nesmí překročit 2 km. Funkční segmenty LBK na loukách navrhujeme využívat výhradně extenzivně (pravidelné sečení), nesečené plochy a mokřady je možné ponechat sukcesi (přirozené zarůstání). Vodní plochy stávající využívat spíše extenzivně, nové vkládat spíše do úseků LBK mimo vložená biocentra (ohrožují MLP). Nefunkční segmenty LBK realizovat ve volné krajině (sedlo Studénka) v min šířce 20 m (+ šířka vodního toku) jejich zatravněním a okrajovou liniovou výsadbou dřevin podle STG. V zastavěných územích sídel (viz výše) řešit vesměs prostorově nefunkční úseky intravilánovou revitalizací s protipovodňovou ochranou. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Dřevěnice (JC), Lužany (JC) a Hřidelec (JC).

4) Javorka (JC/NP) – sedlo Kazabrud – Borovnický potok (DKL)

Nivní (údolní, mokřadní) větev LBK byla vymezena na dochovaných vlhkých nivních loukách (T1.1, T1.5, T1.6, X5; STG B-C4-5), pokud možno v přirozené šířce VKP údolní niva (značná zastavěnost údolních niv v sídlech), a s ojedinělými fragmenty jasanovo-olšových lužních lesíků (L2.2; STG B5), místy však také s nálety autochtonních pionýrských dřevin (X12). Součástí této větve LBK jsou též vodní toky s břehovými porosty, které tvoří hlavní migrační osy v krajině (jejich regulované úseky by měly být vhodně revitalizovány). Na křížení s mezofilními bučinnými NRBK/RBK/LBK byla obvykle nově vložena LBC kombinovaného typu (min kruhová plocha 4-6 ha). Prostorově i funkčně problematické úseky jsou v zástavbě Bělé u Pecky, Pecky, autokempu Pecka-lázně a v Borovničce (DKL). Délka segmentů LBK mezi vloženými biocentry nesmí překročit 2 km. Funkční segmenty LBK na loukách navrhujeme využívat výhradně extenzivně (pravidelné sečení), nesečené plochy a mokřady je možné ponechat sukcesi (přirozené zarůstání). Vodní plochy stávající využívat spíše extenzivně, nové vkládat spíše do úseků LBK mimo vložená biocentra (ohrožují MLP). V zastavěných územích sídel (viz výše) řešit vesměs prostorově nefunkční úseky intravilánovou revitalizací s protipovodňovou ochranou. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Dolní Javoří-Uhlíře (JC), Borovnice (DKL) a Borovnička (DKL).

5) Bystřice (HO/NP) – sedlo Horní Brusnice (DKL) – Borovnický potok

Nivní (údolní, mokřadní) větev LBK byla vymezena na dochovaných vlhkých nivních loukách (T1.1, T1.5, T1.6, X5; STG AB-B-BC-C4-5) ve významném Kalském údolí (PP), pokud možno v přirozené šířce VKP údolní niva (niva je prakticky bez zástavby), a s ojedinělými fragmenty jasanovo-olšových lužních lesíků (L2.2; STG B-BC5), místy však také s kulturními lesními porosty (X9A). Součástí této větve LBK jsou též vodní toky s břehovými porosty, které tvoří hlavní migrační osy v krajině (jejich regulované úseky by měly být vhodně revitalizovány). Na křížení s mezofilními bučinnými NRBK/LBK byla obvykle nově vložena LBC kombinovaného typu (min kruhová plocha 4-6 ha). Prostorově i funkčně problematické úseky v řešeném území prakticky nejsou, místy je zastavěná niva až na území ORP Hořice (HO). Délka segmentů LBK mezi vloženými biocentry nesmí překročit 2 km. Funkční segmenty LBK na loukách navrhujeme využívat výhradně extenzivně (pravidelné sečení), nesečené plochy, sukcesní dřevinné porosty a mokřady je možné ponechat sukcesi (přirozené zarůstání). Vodní plochy stávající využívat spíše extenzivně, nové vkládat spíše do úseků LBK mimo vložená biocentra (ohrožují MLP). Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Vřesník (HO), Bezník (HO) a Horní Brusnice (DKL).

Mezofilní až xerofilní větve LBK:

1) RBC 1917 Jíva, 568 m (NP/JIL) – Tample (JIL) – ...

Krátká modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená na rozhraní ORP Nová Paka a ORP Jilemnice. Na hřbetu bylo původní vymezení posunuto z orné půdy do lesních porostů. Okrajová LBC vymezená dříve u RBC Jíva byly zahrnuty do navrženého a odůvodněného rozšíření předmětného RBC. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Tample (JIL).

2) RK 728/04 Staropacká hora, 578 m – údolí Olešky Za Horami (NP/JIL) – svah Hradiště, 535 m (JIL) – ...

Krátká kontrastně-modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená na rozhraní ORP Nová Paka a ORP Jilemnice. Původně vymezená kombinace mezofilních a hygrolilních biotopů byla rozdělena do samostatných větví LBK v nivě Olešky a na svazích jejího údolí (podle místních poměrů a ÚP Levínská Olešnice). Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Žďár u St. Paky (JIL) a Levínská Olešnice (JIL).

3) RK 729/02 Šturmův kopec, 567 m (NP/JIL) – Horka u St. Paky, Hoření konec (JIL) – ...

Modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená na rozhraní ORP Nová Paka a ORP Jilemnice. Původně vymezená větev upřesněna na krajinná rozhraní podle ÚP Horka u St. Paky. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Horka u St. Paky (JIL).

4) RK 729/05 Jeruzalém u Borovnice, 542 m (NP/DKL) – sedlo Na Mýtě (DKL) – Čistecská hůra, 587 m (DKL) – ...

Modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená na rozhraní ORP Nová Paka a ORP Jilemnice. Původně vymezená větev upřesněna na krajinná rozhraní podle ÚP Horka u St. Paky. Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Horka u St. Paky (JIL).

5) RK H013/08 Lán, 499 m (NP/SM) – údolí Olešky V Polsku – Kněžsko, 486 m (SM) – ...

Krátká kontrastně-modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená na rozhraní ORP Nová Paka a ORP Semily. Původní chybné vymezení větve LBK na k.ú. Ústí u St. Paky bylo upraveno až do mezofilní větve RBK H013. Koordinováno s KoPÚ Nová Ves n/Pop. (viz dále). Návaznosti byly řešeny a projednány na k.ú. Bělá u St. Paky (SM).

6) Kněžsko, 486 m (SM) – údolí Popelky u Brodků (SM/NP) – V Boroví, 482 m – RK H013/03-02 – Na Samotě, 481 m – sportovní letiště Brdo – údolí Brdského potoka u Zápříčnice – Ve Zlámaninách, 509 m – RK H014/03

Kontrastně-modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená po dílčích rozvodných hřbetech Krkonošského podhůří na území ORP Semily a ORP Nová Paka. Do lesních porostů byla vkládána LBC o min limitní ploše 3 ha a ve vzdálenostech do 2 km podle místních podmínek. Původní vymezení větve LBK bylo upřesněno na reprezentativní stanoviště a na křížení s průtočnými údolími byla vložena LBC kombinovaného typu v minimálních limitních plochách podle přítomných biotopů či potenciálních stanovišť. Dílčí segmenty LBK zahrnují jen ojediněle přírodní biotopy bučin (L5.4). Na PUPFL se navrhuje dlouhodobě upravovat dřevinnou skladbu podle SLT, výhledově podle STG, v dřevinných porostech na ostatních plochách udržovat přírodní skladbu dřevin. Četné nefunkční úseky LBK na ZPF v minimální šířce 15 m i nefunkční části LBC doporučujeme ve volné krajině

(plošina Nad Příčnicí, 532 m) realizovat jako travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD). Ve vloženém LBC NP010 bude zahrnut též extenzivní sad krajových odrůd ovocných stromů. Koordinováno s KoPÚ Nová Ves n/Pop. a s provozem na sportovním letišti Brdo. Návaznosti byly projednány na k.ú. Nová Ves n/Pop. (SM).

7) RBC 1204 Kozinec, 607 m (NP/JIL) – Vidochoh, Ke kříži, 510 m – (krátké propojení do RBC H035 Sýkornice) – U Červeného kříže, 510 m – údolí Zlatnice ve Stupné – Jeruzalém u Stupné, 520 m – NRBK K35/061 Krakovka

Modální až kontrastně-modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená po dílčích rozvodných hřbetech Novopacké vrchoviny. Do lesních porostů byla vkládána LBC o min limitní ploše 3 ha a ve vzdálenostech do 2 km podle místních podmínek. Původní vymezení větve LBK bylo upřesněno na reprezentativní stanoviště a na křížení s průtočnými údolími byla vložena LBC kombinovaného typu v minimálních limitních plochách podle přítomných biotopů či potenciálních stanovišť. Dílčí segmenty LBK zahrnují jen velmi ojediněle přírodní biotopy bučin (L5.4; lokálně se vyskytující doubravy L7.1 jsou jen jejich kulturní deriváty). Na PUPFL se navrhuje dlouhodobě upravovat dřevinnou skladbu podle SLT, výhledově podle STG, v dřevinných porostech na ostatních plochách udržovat přírodní skladbu dřevin. Četné nefunkční úseky LBK na ZPF v minimální šířce 15 m i nefunkční části LBC doporučujeme ve volné krajině (plošina Ke kříži, 510 m) realizovat jako travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD). Koordinováno s DÚR přeložky silnice I/16 (obchvat Nové Paky).

8) NRBK K35/057 údolí Javorky pod Peckou – les Hejduk – údolí Kotlina a Kozinec u Bukoviny, 473 m (NP/HO) – (krátké propojení přes údolí potoka Dubovec do RK 735/03 U buku; NP/HO/JC) – Vally, 489 m (NP/HO) – údolí Bystřice u Kalského Mlýna NP/HO) – Černý les (HO) – Vyšehrad (DKL) – ...

Kontrastně-modální mezofilní bučinná větev LBK vymezená po dílčích rozvodných hřbetech Novopacké vrchoviny. Do lesních porostů byla vkládána LBC o min limitní ploše 3 ha a ve vzdálenostech do 2 km podle místních podmínek. Tato větev LBK byla v jv. části řešeného území ORP Nová Paka vymezena nově a nahrazuje dřívější chybná propojení mezofilních a mokřadních stanovišť. Na křížení s průtočnými údolími byla nově vložena LBC kombinovaného typu v minimálních limitních plochách podle přítomných biotopů či potenciálních stanovišť. Dílčí segmenty LBK zahrnují jen místy významné přírodní biotopy bučin, lokálně i dubohabřin (L5.4, L3.1). Na PUPFL se navrhuje dlouhodobě upravovat dřevinnou skladbu podle SLT, výhledově podle STG, v dřevinných porostech na ostatních plochách udržovat přírodní skladbu dřevin. Četné nefunkční úseky LBK na ZPF v minimální šířce 15 m doporučujeme ve volné krajině (plošina u Arnoštova a Bukoviny) realizovat jako travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD). Návaznosti byly projednány na k.ú. Brtev (JC), Vřesník (HO), Bezník (HO) a Horní Brusnice (DKL).

9) Vytvoření koridorového efektu v údolí Rokytky mezi Starou a Novou Pakou

Z důvodu extrémně souvislé zástavby (stávající urbanizace + plánované rozvojové plochy) nemůže být již dodržen metodický požadavek na limitní prostorovou hustotu sítě kolem 4 km v údolí říček Olešky a Rokytky, a to od Roškopova až po Vrchovinu (vzdálenost souvislé zástavby téměř až 8 km). Pro vymezení ÚSES v tomto silně urbanizovaném krajinném segmentu byla proto využita metodická možnost na vytvoření koridorového efektu také k paralelně nejbližše procházejícím regionálním biokoridorům RK 728, RK H013, RK H014 a RK H015.

Z výše uvedených důvodů bylo do Plánu MÚSES ORP Nová Paka převzato a upřesněno či nově doplněno na reprezentativní MB-stanoviště následujících 7 modálních „slepých“ větví mezofilních bučinných LBK:

- a) **sportovní letiště Brdo – Stará Paka, Pod borovím**
- b) **RK 728/04 Staropacká hora, 578 m – Stará Paka, U Sv. Vavřince**
- c) **RK 728/04 Staropacká hora, 578 m – Levínské, 470 m**
- d) **RK 728/05 Levínský hřbet – Nová Paka-Podlevín, Dubina**
- e) **RBC 1204 Kozinec – Nová Paka-Vrchovina, K Levínu**
- f) **RBC H035 Sýkornice – Husův kopec, 490 m – Štikovská strana, 507 m**
- g) **RK H014/04 Zlámaniny – střelnice Vlčkov – Poštá mistrův kopec, 509 m – střelnice Stráž**

Tyto krátké větve mezofilních bučinných LBK nelze již dále propojit do spojitých větví LBK přes údolí Rokytka, ale lze s nimi pracovat v návaznostech na systémy urbánní zeleně nejbližších sídel.

Na PUPFL se navrhuje dlouhodobě upravovat dřevinnou skladbu podle SLT, výhledově podle STG, v dřevinných porostech na ostatních plochách udržovat přírodní skladbu dřevin. Nefunkční úseky LBK na ZPF v minimální šířce 15 m doporučujeme ve volné krajině realizovat jako travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD).

10) Vytvoření koridorového efektu v podpůrné zóně NRBK K35/MB

Pro požadované vytvoření koridorového efektu nadregionálního biokoridoru (NRBK) č. **K35 / osa MB** ve smyslu nové metodiky MŽP (3/2017) byla nejprve vymezena jeho **podpůrná zóna** v šířce 2 km na obě strany od osy tohoto NRBK. Poté byly uvnitř této zóny zahušťovány skladebné části ÚSES na lokální úrovni podle místních podmínek a na mezofilních stanovištích tak, aby vytvořily **koridorový efekt**.

Z těchto důvodů bylo do Plánu MÚSES ORP Nová Paka převzato a upřesněno či nově doplněno na reprezentativní MB-stanoviště následujících 8 modálních či kontrastně-modálních větví mezofilních bučinných LBK:

- a) **NRBK K35/038 Kozinec u Újezdce, 474 m (JC) – údolí Tužinského potoka u osady Chloumek (JC/NP) – RBC H033 Kumburk, 642 m**
- b) **NRBK K35/041 Tužinský háj (JC/NP) – údolí u osady Zboží, Štěpanické položení – 1. propojení na Chaloupky a do RK H014/01 + 2. propojení do údolí Úlibického potoka u Štěpanic a do RK H014/02**
- c) **RK H014/08, údolí Studénky u Rumchalpy – Stavské údolí – kopec Hrobka – (propojení do RK H014/06 V roklinách) – údolí Jahodnice pod VN – údolí Úlibického potoka u Štěpanic**
- d) **NRBK K35/046, Staré zámky, 446 m (JC) – RK H014/08, Újezdecko**
- e) **NRBK K35/048, V boroví, 444 m – Pustá Proseč, Zemanovsko – RK H014/09, prameniště Chotečského potoka**
- f) **NRBK K35/051, Křížovka, 449 m (JC) – Přibyslav, Homolka, 465 m – RK H015/03, Fibich + propojení kolem Uhlířů (JC) a přes údolí Javorky pod Uhlířemi (JC/NP) do NRBK K35/055 Dolní Javoří (JC/NP; 2 velmi malé úseky zasahují do NP)**
- g) **RBC 035 Sýkornice – údolí Zlatnice pod Stupnou – NRBK K35/059, SV. Maří Magdaléna, 477 m**

h) NRBK K35/054, Malá Obíčka (JC) – Krkonošská vyhlídka, 532 m – les Hejduk – U borovičky, 493 m – Staňkovský les, 497 m – Červený vrch, 541 m – NRBK K35/063, Spáleniště

Tyto krátké i delší větve mezofilních bučinných LBK obvykle na řešeném území ORP Nová Paka propojují vymezenou nadregionální a regionální hierarchii ÚSES, čímž ještě zesilují koridorový efekt. Četné větve mezofilních LBK nahradily dříve vymezené fragmenty na mezofilních stanovištích a z hygrofilních fragmentů bez návazností do sousedních povodí byly obvykle vymezeny interakční prvky (IP).

Na PUPFL se navrhuje dlouhodobě upravovat dřevinnou skladbu podle SLT, výhledově podle STG, v dřevinných porostech na ostatních plochách udržovat přírodní skladbu dřevin. Nefunkční úseky LBK na ZPF v minimální šířce 15 m doporučujeme ve volné krajině realizovat jako travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD).

Podpurný systém lokálního ÚSES

V rámci vymezení lokální úrovně ÚSES byl na řešeném území ORP Nová Paka vymezen také tzv. **podpurný systém lokálního ÚSES**, který sestává z navrhovaných významných krajinných prvků (VKP_n; mají charakter malých BC, celkem 5) a interakčních prvků (IP; mají charakter úzkých BK, celkem 57). Tyto skladebné části ÚSES jsou významnou součástí kostry ekologické stability krajiny v místních podmínkách.

Podmínky pro další upřesňování vymezených skladebných částí ÚSES na všech hierarchických úrovních

Pro všechny plochy s rozdílným způsobem využití, na kterých je vymezen ÚSES, platí při jejich dalším upřesňování následující podmínky:

- Pro skladebné části ÚSES, které jsou vymezeny na pozemcích evidovaných v katastru nemovitostí v kategorii les (PUPFL), platí, že lze dále upřesňovat jejich vymezení při zpracování lesního hospodářského plánu (LHP) nebo lesní hospodářské osnovy (LHO), avšak pouze za dodržení přírodovědných kritérií pro vymezování ÚSES.
- Pro skladebné části ÚSES, které jsou vymezeny na pozemcích evidovaných v katastru nemovitostí v kategorii zemědělská půda (ZPF) platí, že lze dále upřesňovat jejich vymezení v rámci komplexních pozemkových úprav (KoPÚ), avšak pouze za dodržení přírodovědných kritérií pro vymezování ÚSES.

1.9 Návrh managementu

Nová metodika vymezování ÚSES (MŽP 3/2017) navrhla pro jednotlivé skladebné části rámcový management, tj. BC a BK bez opatření (**kód 1**), s dílčími opatřeními (**2**), k založení (**3**) a podle plánu péče v MZCHÚ (**4**) – viz tabulková část Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka (**tabulka 3**).

V případě Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka se nejčastěji navrhuje kombinace návrhu dílčích opatření (**2**). U přírodního ÚSES to je v lesních porostech např. úprava dřevinné skladby v rámci zpracování LHP – v krátkodobém horizontu by to mělo být podle SLT (pěstování lesa na typologickém základě) a v dlouhodobém horizontu pak podle STG (postupné vytvoření přírodních lesních ekosystémů). Současný stav lesních porostů (PUPFL) ve skladebných částech ÚSES na řešeném území bude vždy však nějaká dílčí opatření vyžadovat.

Pro ojedinělé mokřadní biotopy, které se vyvíjejí přirozeně bez zásahu člověka, je možné lokálně uplatňovat též kód **1** – tj. ponechání sukcese (bez opatření). Tento případ nebyl na území ORP Nová Paka uplatněn (vztahuje se pouze na některá MZCHÚ – viz dále).

Kód **3** (založení nefunkčních částí BC a BK) byl navržen u četných nefunkčních skladebných částí antropogenně podmíněného ÚSES na plochách orné půdy nebo TTP (cílovým stavem jsou TBLD).

Místy je u skladebných částí zahrnujících MZCHÚ uplatněn kód **4** – podle Plánu péče.

1.10 Potenciální rizika a ohrožení

Řešené území ORP Nová Paka je dosud ekologicky poměrně vyváženou kulturní krajinou. Z velké části je zde zachována ještě přírodní lesní krajina, především na rozvodných hřebetech vrchovin, kde se místy dochovaly přírodní lesní ekosystémy bučin a suťových i roklinových lesů. Krajina v okolí sídel je pak využívána převážně zemědělsky. Výjimku tvoří pouze východní část území od Vidonic po Bukovinu, kde na plošinách převažuje již intenzivní zemědělské využívání se všemi negativními doprovodnými jevy, především zvýšenou erozí a narušenou mozaikou rozptýlené krajinné zeleně. Určitým negativním jevem je také rozsáhlá urbanizace v údolí Rokytky a Olešky, která s sebou přináší další negativní jevy, jako např. souvislou zástavbu zaplavovaných údolních niv a silnou regulaci až kanalizaci vodních toků (oba krajinné prvky jsou VKP ze zákona).

Na zalesněných částech krajiny se zbytky přírodních lesních biotopů byl již v minulosti vymezen **přírodní ÚSES**, především v nadregionální a regionální úrovni (tzv. nadmístní ÚSES). Přímým ohrožením lesních ekosystémů a tudíž i přírodního ÚSES jsou neustále sílící klimatické výkyvy (sezónní sucha, intenzivní větry) a nastupující rozpad lesních porostů v důsledku aktuálně nevhodné dřevinné skladby (jehličnaté monokultury). Na řešeném území ORP Nová Paka tvoří tyto vyšší systémy ekologické stability významný ekostabilizační uzel i pro širokou okolní krajinu sousedních ORP. Z tohoto důvodu byly v části krajiny podél procházejícího nadregionálního biokoridoru K35/MB skladebné části na lokální úrovni dále zahuštěny, aby vytvořili koridorový efekt také pro posílení významného migračního koridoru velkých savců.

Vymezené chybějící (nefunkční) skladebné části, převážně biokoridory, ale také některá biocentra, by měly v procesu jejich realizace doplnit krajinnou mozaiku a zmírnit některé doprovodné negativní jevy při využívání krajiny. Jejich cílovým stavem by měla být tzv. travino-bylinná lada s dřevinami (TBLD), která byla v minulosti součástí mezí a která nebudou vytvářet nové umělé bariéry pro volné šíření některých drobných živočichů – především se jedná o rozličná hmyzí společenstva a zvláště pak o motýly, kteří z naší krajiny postupně mizejí.

Odlesněná a intenzivněji zemědělsky využívaná krajina je **vhodná spíše pro skladebné části ÚSES s požadovanými cílovými ekosystémy antropogenně podmíněného ÚSES**, tzn. s určitým intenzivnějším způsobem hospodaření. V těchto krajinných segmentech může docházet k případnému budoucímu střetu zájmů mezi intenzivně obhospodařovanou krajinou a ochranu zasluhující přírodní hodnotou krajiny s požadovanými cílovými ekosystémy ÚSES (např. vymezení biocenter a biokoridorů v plochách orné půdy).

Na řešeném území ORP Nová Paka lze značná rizika pro ÚSES tudíž očekávat především v intenzivněji urbanizované a obhospodařované krajině, které vede ke snižování její ekologické stability a biodiverzity a naopak k nárůstu zpevněných ploch, ruderalizace a eutrofizace krajiny, což může dále vést k postupnému silnějšímu znečišťování půdy a vod. Významným negativním jevem je zvláště zástavba údolních niv, které po tisíce let vytvářely a budou stejně dále vytvářet extrémní povodňové průtoky (přímé ohrožení majetků a obyvatel). Toto by měla ve veřejném zájmu alespoň částečně napravit právě realizace ÚSES s návrhem vhodných cílových společenstev, která je považována za veřejně prospěšné opatření, a proto by všechny nefunkční části ÚSES měly být zahrnuty jako VPO do územních plánů všech obcí. Střety lze očekávat především na rozvodných plošinách, kde se logicky intenzivněji hospodaří. Obvykle je zde ale také méně obecní a státní půdy pro založení skladebných částí ÚSES v rámci zpracování KoPÚ, resp. Plánů společných zařízení (PSZ) a neochota soukromých vlastníků půdy k jejímu poskytnutí na realizace ÚSES, zvláště pak v částech zahuštěného lokálního ÚSES uvnitř podpůrné zóny nadregionálního biokoridoru MB-typu a významného migračního koridoru.

Rizikem pro navržené skladebné části ÚSES jsou též případné změny vedení nefunkčních LBK při projektování KoPÚ, kdy dochází k jejich nekompetentním posunům na okraje nově navrhovaných půdních bloků a tím k narušení reprezentativnosti a prostorových parametrů ÚSES. Takový přístup lze tolerovat prakticky pouze u mezofilních větví ÚSES, nikoliv však u hygrofilních (u každého takového případu by měla vždy být přítomna autorizovaná osoba pro ÚSES). V PSZ nelze v žádném případě připouštět též taková řešení, aby polní cesty byly součástí biokoridorů – mohou je pouze křížit, a to v nejkratším směru podle místních podmínek. Pro mezofilní LBK musí být na ZPF vymezována min šířka 15 m, pro hygrofilní LBK pak 20 m. Tento poslední typ LBK se však vymezuje v min šířce výhradně na terestrických biotopech či potenciálních stanovištích údolních niv a vodní toky se do LBK přiřazují navíc jako hlavní migrační trasy v krajině.

Pro antropogenně podmíněný ÚSES je rizikem rovněž absence trvale udržitelného extenzivního hospodaření (lukaření, pastva) nebo nežádoucí regulace přírodních koryt vodních toků a intenzivní zásahy do břehových porostů.

U přírodních ÚSES na PUPFL se žádná závažnější rizika neočekávají. V blízkosti sídel se však na ostatních plochách někdy objevují požadavky na vykácení dřevinných porostů nebo na umístění různých stavebních objektů či změnu funkčního využití těchto ploch. Pokud jsou součástí ÚSES, jsou takové zásahy nežádoucí. Z tohoto důvodu obvykle nebyly upřesňovány či nově vymezovány skladebné části ÚSES na zanedbaných plochách bývalých zahrad a sadů, které je možné kdykoliv obnovit.

Ohrožení ekostabilizačních funkcí ÚSES lze očekávat především v zastavěných územích sídel, kde se u skladebných částí (obvykle již prostorově nefunkčních a ekologicky málo funkčních) navrhuje další nežádoucí úpravy (např. opevnění koryt vodních toků, nová zástavba až na hranu potočního koryt, odstraňování břehových porostů apod.). Potenciálním rizikem pro ÚSES je tudíž souvislá zástavba sídel a suburbanizace, jež obvykle vůbec neřeší přímé propojení sídelní zeleně s krajinou.

Pro zachování migrační propustnosti krajiny jsou největšími riziky modernizované nebo zcela nově umístěné dopravní stavby (např. přeložka silnice I/16 i další drobnější záměry v okrajích města Nová Paka), čímž dochází k neustálému rizikovému nárůstu fragmentace krajiny a tvorbě antropogenních bariér. Tyto stavby bude nezbytné doplňovat na vhodných trasách s ověřenou migrací živočichů buď vhodně dimenzovanými propustky, anebo mosty či ekodukty.

1.11 Závěr

Předložený „Plán místního ÚSES ORP Nová Paka“ je v souladu s koncepcí obsaženou v plánech nadmístního ÚSES podle Zásad územního rozvoje (ZÚR) Královéhradeckého kraje (2011, 2015) a okrajově i Libereckého kraje (2011). Bylo v nich zpřesněno vymezení přítomného nadregionálního i regionálního ÚSES, a to do tzv. detailu skladebných částí. Dále byla stanovena navazující koncepce lokálního ÚSES zahrnující vymezení jeho jednotlivých skladebných částí. Všechny tři úrovně ÚSES jsou v Plánu místního ÚSES řešeny v podrobnosti odpovídající měřítku KN (vymezení bylo obvykle usazováno na digitalizované podklady, výjimkou bylo pouze k.ú. Vidochov).

Uvedené měřítko zpracování 1 : 2 000 – 1 : 5 000 je optimálním měřítkem Plánu místního ÚSES ve vztahu k měřítkům zpracování územních plánů jednotlivých obcí i komplexních pozemkových úprav.

Vymezení skladebných částí „Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka“, včetně textové a tabulkové části, bylo poskytnuto k posouzení na odbory územního plánování a životního prostředí Krajských úřadů Královéhradeckého a Libereckého kraje (vrstvy NR a R ÚSES) a také na odbory územního plánování a životního prostředí Městského úřadu ORP Nová Paka (vrstvy všech hierarchií ÚSES).

Všechny podklady použité při zpracování Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka jsou uvedeny u jednotlivých dílčích kapitol.

2. TABULKOVÁ ČÁST

2.1 Seznam tabulkových příloh

Tabulka 1 – Popis závad v závazných dokumentech ÚSES a navrhovaná opatření

Tabulka 2 – Hodnocení minimálních limitních ploch regionálních biocenter

Tabulka 3 – Popis skladebných částí Plánu místního ÚSES ORP Nová Paka

2.2 Soupis všech skladebných částí ÚSES v zájmovém území a jejich základní charakteristiky

Informační (datový) obsah tabulkové části je zpracován ve smyslu nové metodiky MŽP pro vymezování ÚSES připravené pro návrh standardu ÚSES.

VYSVĚTLIVKY:

- 1 význam, kategorie / druh skladebné části (BC, BK)
- 2 NKOD, kód skladebné části (BC, BK)
- 3 název skladebné části (BC)
- 4 stav (funkční – nefunkční BC, BK)
- 5 biotop /-y (hygrofilní, mezofilní)
- 6 kód bioregionu
- 7 kódy biochor
- 8 kódy skupin typů geobiocénů (příloha 5)
- 9 potenciální ekosystémy – fyziotypy (příloha 9)
- 10 současný stav vegetace – přírodní a nepřírodní (antropogenní) biotopy (příloha 9 + Katalog biotopů ČR)
- 11 cílový stav (**LE** – lesní ekosystémy, **TBLD** – travino-bylinná lada s dřevinami, **VMS** – vodní a mokřadní společenstva)
- 12 navrhovaná opatření (**1** – bez opatření, **2** – s dílčími opatřeními, **3** – založit, **4** – dle plánu péče)
- 13 výměra skladebné části v ha (funkční + nefunkční část + přesah do území sousedních ORP podle KN)

Autorem vymezení a popisu skladebných částí ÚSES na celém území ORP Nová Paka s projednanými přesahy do všech sousedních ORP je RNDr. Ing. Miroslav Hájek, autorizovaný projektant pro ÚSES (ČKA 03 204). Legislativní stav je „Plán MÚSES ORP“.